

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
за освітньою програмою «Облік і аудит»
(найменування кафедри)

на тему: «Облік і контроль руху запасів на підприємстві (на прикладі
ТОВ «СІМ СМАКІВ»)»

Виконавець:

студентка ЦЗВФН 4 курс 1 група

Федак Наталія Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

ст.викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Самострол Світлана Вячеславівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. За обраною тематикою існує значна кількість публікацій, проте до цього питання неодноразово повертаються, його розглядають і досліджують багато вчених. Значний внесок в аналіз обліку використання виробничих запасів зробили такі науковці, як М. Т. Білуха, О. С. Бородкін, Ф. Ф. Бутинець, Б. І.Валуєва, Л. В. Жилкіна, В. Г. Лінник та інші.

Мета дослідження є обґрунтування теоретичних та практичних особливостей організації обліку і контролю виробничих запасів, розробка рекомендацій з удосконалення їх організації та здійснення.

Завдання дослідження:

Для досягнення поставленої мети було поставлено і вирішено низку завдань, таких як:

- визначення економічної сутності виробничих запасів, їх основних класифікаційних ознак і методів оцінки;
- розкриття важливих бухгалтерських та податкових аспектів обліку виробничих запасів;
- визначення проблемних питань обліку запасів та напрямів його удосконалення;
- організаційна характеристика підприємства та його облікової політики;
- оцінка організації та стану обліку виробничих запасів на підприємстві;
- визначення теоретичних основ проведення зовнішнього та внутрішнього контролю виробничих запасів;
- оцінка стану внутрішнього контролю підприємства щодо руху запасів та надання рекомендацій з його удосконалення;
- проведення аналізу основних показників діяльності підприємства та ефективності використання виробничих запасів підприємства;

Об'єкт дослідження є існуюча система бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю операцій з руху запасів на ТОВ «СІМ СМАКІВ». Основними напрями діяльності підприємства за КВЕД є діяльність ресторанів та мобільного харчування (послуги з доставки харчування); неспеціалізована оптова торгівля продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами. Облік підприємства автоматизований та ведеться бухгалтерською службою.

Предмет дослідження є сукупність теоретичних питань, методичних і практичних завдань, пов'язаних з організацією і веденням обліку, аналізу та контролю операцій з виробничими запасами, проблемні питання теми.

Методи дослідження. Під час написання кваліфікаційної роботи використовувались загальнонаукові та специфічні методи дослідження із застосуванням діалектичного підходу, використання таких загальнонаукових методів пізнання, як поєднання абстрактного й конкретного, індукції, дедукції, аналізу і синтезу, групування й порівняння, конкретизації. У роботі застосовувались такі методичні прийоми контролю, як огляд, документальна перевірка, техніко-економічні розрахунки, аналітичні групування, структурний аналіз, узагальнення, підрахунок.

Інформаційна база дослідження виступили нормативні та законодавчі документи, що регламентують організацію та ведення бухгалтерського обліку в Україні, Національні положення стандарти бухгалтерського обліку, міжнародні стандарти обліку, податковий кодекс, наукові статті вітчизняних та зарубіжних авторів з питань бухгалтерського обліку та контролю операцій з виробничими запасами, довідково-інформаційні видання, матеріали науково-практичних конференцій з обліку та контролю, первинні документи, облікові реєстри, звітність ТОВ «СІМ СМАКІВ».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (48 найменувань) та 19 додатків. Загальний обсяг роботи становить 78 сторінок. Основний зміст викладено на 73 сторінках. Робота містить 9 таблиць, 17 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Організаційно-методичні аспекти обліку руху виробничих запасів»** розглянуто економічну сутність запасів, їх класифікація та оцінка; бухгалтерські та податкові аспекти обліку виробничих запасів; проблемні питання обліку запасів та напрями його удосконалення.

У другому розділі **«Практичні аспекти обліку руху запасів на ТОВ «СІМ СМАКІВ»** проаналізовано загальну організаційну характеристику підприємства та його облікової політики; Особливості обліку руху запасів підприємства; Оцінка стану обліку виробничих запасів та напрями його удосконалення

У третьому розділі **«Контроль операцій з руху запасів: теорія та практика»** запропоновано теоретичні та практичні аспекти контролю операцій з запасами; Оцінка та напрями удосконалення діючої системи внутрішнього контролю підприємства; Аналіз фінансового стану підприємства та ефективності використання запасів.

ВИСНОВКИ

Запаси виступають одним із найбільш вагомих об'єктів обліку в загальній структурі оборотних активів підприємств. У результаті дослідження підходів до трактування поняття «виробничі запаси» визначено їх місце в системі категорійного апарату бухгалтерського обліку

За результатами аналізу сучасного контексту організації обліку виробничих запасів авторами наукових публікацій розкриваються основні, раніше не вирішені, проблеми та пропонуються шляхи удосконалення обліку виробничих запасів підприємств різних галузей діяльності, такі як:

- для вирішення проблеми визначення первісної вартості, справедливої вартості та чистої вартості реалізації запасів, пропонується створення загальнодержавної бази стосовно середніх цін на ринках на розповсюджені види активів;

- впровадження обґрунтованої класифікації запасів дозволить вирішити питання складності віднесення запасів до певної групи;

- правильність обрання доцільної методики списання запасів буде сприяти визначенню достовірної оцінки виробничих запасів;

- низький рівень інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємств вирішиться шляхом автоматизації робочих місць складських працівників та бухгалтерії;

- для вирішення проблеми невідповідного контролю за використанням запасів, необхідне створення взаємопов'язаних узгоджених систем бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю цього виду ресурсів тощо.

В якості об'єкта дослідження нами обрано Товариство з обмеженою відповідальністю «СІМ СМАКІВ». До основних видів діяльності підприємства відносяться діяльність ресторанів та мобільного харчування (послуги з доставки харчування); неспеціалізована оптова торгівля продуктами харчування, напоями.

У структурі товариства виділено такі структурні підрозділи: адміністрація (директор); бухгалтерія (головний бухгалтер, бухгалтер, касир); відділ логістики (керівник підрозділу, завідувачий складом, вантажники, водії), відділ продажів (керівник підрозділу, менеджер, продавці). Всього станом на початок 2020 року на підприємстві працювала 51 особа. Керівництво здійснюють директор та підпорядковані йому керівники виробничих підрозділів.

Підприємство має орендований склад на якому зберігається обладнання, запаси та товари. Також товари знаходяться за місцями їх використання – на торгівельних точках. Особливою групою запасів підприємства є товари, а саме алкогольні напої.

Ознайомлення з організацією та веденням бухгалтерського обліку виробничих запасів на підприємстві показало, що в цілому система бухгалтерського обліку зорієнтована на виконання основних завдань обліку.

Облік підприємства автоматизований на базі застосування бухгалтерської програми 1С, версія 8.3. Для обліку запасів на підприємстві застосовують рахунки 2 класу, а саме: рахунок 201 «Сировина й матеріали»; 203 «Паливо»; 209 «Інші матеріали», 281 «Товари», 22 «Малоцінні та швидкозношувальні предмети» та позабалансовий субрахунок 023 «Матеріальні цінності на відповідальному зберіганні».

Приймання й оприбуткування запасів, що надійшли від постачальників, здійснюють на підставі типових форм первинних документів. До документів, які відображають дані операції у програмі відносяться: касові чеки, звіт роздрібного продажу та звіт виробництва за зміну.

До даних складових облікової політики відносять:

- робочий план рахунків, який містить синтетичні та аналітичні рахунки, для формування системи бухгалтерського обліку з метою відображення своєчасної та повної інформації в обліку та звітності;

- визначено коло осіб, відповідальних за формування обсягу замовлень постачальникам щодо закупівель, видачу дозволів на відпуск товарно-матеріальних цінностей у структурні підрозділи;

- облік запасів ведеться за найменуваннями чи однорідними групами (видами);

- придбані (отримані) або вироблені запаси зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю;

- транспортно-заготівельні витрати включаються безпосередньо до первісної вартості придбаних товарів за способом прямого обліку. Тобто підприємство не веде окремого субрахунку обліку транспортно-заготівельних витрат;

- при відпуску запасів на продаж та іншому вибутті їх оцінка здійснюється за методом ФІФО.

Ми вважаємо, що наказ про облікову політику підприємства доцільно переструктурувати за такими розділами:

- 1) організаційного, в якому згрупувати загальні положення щодо організації обліку на підприємстві, автоматизованої форми організації бухгалтерського обліку, відповідальності за організацію і ведення обліку, зберігання документації, обмеження санкціонованого доступу до облікової інформації, порядку та строків проведення інвентаризацій;

- 2) методичного розділу в якому безпосередньо буде викладена методика обліку що включає опис основних елементів облікової системи щодо конкретизації обліку за елементами.

В якості додатку до наказу про облікову політику підприємства зазначити графік документообігу, який передбачить та зафіксує особливості штатної структури, особливості обов'язків робітників щодо документування, виходячи з потреб підприємства з врахуванням вимог діючих норм і законодавчих вимог

Доповнити облікову політику підприємства критеріями суттєвості, які важливі насамперед при застосуванні оціночних суджень або подання інформації у фінансовій звітності.

Звернути увагу на необхідність забезпечення належного рівня безпеки автоматизованої інформаційної системи обліку та звітності і необхідність постійної адаптації порядку ведення обліку та звітності до нових вимог.

Під час підготовки форм управлінської звітності розширити наповнення методик внутрішнього контролю розрахунковими підходами відповідних економічних показників, що допоможуть отримати адаптовану цифрову інформацію.

Правильно організований внутрішній контроль операцій з руху запасів дає змогу слідкувати за правомірним оприбуткуванням, відповідальним зберіганням, раціональним використанням запасів. Чітко визначена на документальному рівні система внутрішнього контролю запасів дає змогу уникнути зайвих витрат, розкрадань, зловживань із боку посадових осіб.

Для системного формування обліково-аналітичного забезпечення проведення внутрішнього контролю в роботі розглянуто етапи побудови внутрішнього контролю у відповідності до етапів руху запасів:

Вважаємо, що підприємство на достатньому рівні організувало поточний контроль за рухом товарів на торговельних точках, який здійснює постійно діюча інвентаризаційна комісія.

Для підвищення ефективності обліку підприємства щодо операцій руху запасів необхідно передбачити наступні організаційні заходи:

1) обґрунтувати підходи щодо класифікації запасів на рахунках обліку відповідно до їх призначення та складу;

2) раціоналізація обробки результатів проведення інвентаризації виробничих запасів в умовах автоматизації і удосконалення контролю за своєчасністю внесення даної інформації в облік;

3) організація вираженої аналітично-моніторингової роботи з запасами (оцінка ефективності управління запасами; аналіз обсягів запасів у динаміці та чинників, що вплинули на їх зміну; аналіз впливу рівня цін тощо);

4) чітка організація обліково-контрольних процедур руху запасів підприємства (застосування прийомів обліку за центрами відповідальності, заходів контролю та оперативного регулювання процесів утворення запасів).

5) повна автоматизація складського обліку дозволить розв'язати наступні завдання обліку: контроль виконання договірних зобов'язань за кожним постачальником; відхилення фактичних матеріально-виробничих запасів від нормативних; спостереження за рухом матеріально-виробничих запасів за місцями зберігання і споживання.

6) зосереджувати увагу на етапі прийняття рішень щодо закупівлі та доставки матеріалів, так як найчастіше фінансовий результат діяльності всієї організації безпосередньо залежить від цього напрямку

7) Одним із значущих, а також перспективних і ефективних видів економічного контролю в умовах ринку є незалежний контроль – аудит, який може бути розглянутий у системі внутрішнього контролю підприємства, як додатковий захід.

На підставі даних економічного аналізу встановлено наступне.

Підприємство впродовж трьох років знаходиться у кризовому стані. Таке положення обумовлено дефіцитом власних оборотних коштів для покриття запасів

За період 2018 – 2020 років на підприємстві відбулось зменшення активів на 376,1 тис. грн. Зменшення оборотних активів було викликано їх зменшенням у 2020 році порівняно з 2019 роком, хоча у 2019 році порівняно з 2018 роком вони зросли. Впродовж даного періоду відбувались постійні зміни у наявності запасів.

У звітному році порівняно з попереднім роком, спроможність підприємства негайно погасити свою короткотермінову кредиторську заборгованість зменшилась й коефіцієнт не досягнув оптимального значення.

За період, який аналізується на підприємстві відбулось прискорення оборотності оборотних коштів. Прискорення оборотності оборотних коштів відбулося за рахунок прискорення оборотності запасів, засобів у розрахунках, грошових коштів та їх еквівалентів та інших оборотних активів.

Реалізація перелічених напрямів удосконалення обліку запасів призведе до значного підвищення результативності фінансово-економічної діяльності підприємства.